

hírek

A Szépművészeti Múzeum Antik Gyűjteményének új állandó kiállítása
Szesztay Csanád felvétele

ZAJLIK A KÖZLEKEDÉSI MÚZEUM TERVPÁLYÁZATA

¶ Befejeződtek az Új Közlekedési Múzeum leendő helyszínének bejárásai, amelyek során az épületre kiírt nemzetközi tervpályázat első fordulójában kiválasztott tizenöt magyar és nemzetközi építésziroda képviselői megismerhették a kőbányai Északi Járműjavítóban álló Diesel-csarnokot és környezetét. A nemzetközi tervpályázat eredményhirdetése 2019 első negyedévében várható, a beadott pályamunkákat pedig rangos hazai és külföldi szakemberekből álló bírálóbizottság értékeli. (MTI)

MEGNYÍLT A SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM

¶ Több mint hároméves rekonstrukció után megnyílt a felújított Szépművészeti Múzeum, melyben csaknem kétezer négyzetméterrel nagyobb lett a kiállítótér, és a műtárgyraktárnak is mintegy ötszáz négyzetméterrel több hely jut. A teljes műszaki modernizáció során lecserélték a hetvenes években készült gőzfűtést és a régi, zajos klímaberendezéseket, a tetőre napelemek és napkollektorok kerültek. A múzeumban kialakítottak egy új éttermet és kávézót is. Az október végétől látogatható mélyföldszinti terek és a felújított Román szárny után folyamatosan nyílnak az új állandó kiállítások (az utolsó 2019 őszére lesz

készen). A múzeum az egyiptomi és a klasszikus ókor művészete mellett ezentúl egy helyen mutatja majd be az egyetemes és a magyarországi művészet történetét a 18. század végéig. Mindezekkel párhuzamosan az 1800 utáni gyűjtemény kiállítása – az Új Nemzeti Galéria megnyitásaig – felköltözik a Magyar Nemzeti Galériába. A felújított reneszánsz stílusú Michelangelo Teremben látható az ötszobrot, tíz eredeti rajzot és tizenhat antik éremt bemutató *Leonardo és a budapesti lovas* című nyitókiállítás, amellyel az ötszáz éve elhunyt mester előtt tisztelegnek. (MC)

ELHUNYTAKRA EMLÉKEZÜNK

¶ Hatvanhat éves korában meghalt P. Szabó Ernő újságíró, művészettörténész, aki többek között a *MúzeumCafé* szerzője is volt. Újságírói pályája során írt a *Hajdú-bihari Napló*ba, a *Pest Megyei Hírlap*ba, a *Magyar Ifjúság*ba, dolgozott a *Budapest* folyóiratnál, a *Nők Lapjánál*. Négy évig vezette az 1991-ben alapított *Új Magyarország* kulturális rovatát, 1995-től publikált a *Magyar Nemzet*ben; ugyancsak 1991, a lap indulása óta az *Új Művészet* főmunkatársa, szerkesztője, majd vezető szerkesztője volt. Írt kismonográfiákat, interjúiból, cikkeiből, tanulmányaiból válogatáskötetek jelentek meg.

¶ Hetvenkilenc éves korában elhunyt Szepecsi Zoltán műszaki tanár, az esztergomi Duna

Múzeum Tárgyi Gyűjteményének volt kezelője, a múzeumpedagógiai modellek és makettek készítője, a reneszánsz vízgép lehetséges működési elvének kutatója, egyedi és különleges megoldásainak rekonstruálója.

¶ Kilencvenhat évesen távozott közülünk Gáborján Alice textil- és viseletkutató, aki a miskolci Herman Ottó Múzeumban és az Iparművészeti Múzeumban végzett munka után 1954 és 1994 között a Néprajzi Múzeum munkatársa volt. Kutatott többek között észak-magyarországi és szlavóniai magyar falvakban, a magyar népviseletekről írt doktori disszertációja több nyelven megjelent. Tanulmányai elsősorban az *Ethnographia* és a *Néprajzi Értesítő*, valamint külföldi szakfolyóiratok lapjain jelentek meg.

¶ Nyolcvanhat éves korában elhunyt Kovács József László irodalomtörténész, helytörténész, egyetemi tanár, a Heimatmuseum első igazgatója, Budaörs díszpolgára. Kutatási területe a magyar késő reneszánsz és a magyar-német irodalomtörténeti kapcsolatok volt. (MC)

SZEMÉLYCSERÉK MÚZEUMOK ÉLÉN

¶ Bár megbízásából még bő három év hátra volt, közös megegyezéssel megszűnt Prőhle Gergelynek, a Petőfi Irodalmi Múzeum főigazgatójának vezetői megbízatása. A Pulszky Társaság – Magyar Múzeumi Egyesület választmánya állásfoglalásában arra figyelmeztet, hogy „az elmúlt időszak több megnyilvánulása... évtizedes munkával felépített, jól működő intézményeket sodorhat bizonytalanságba, az egész múzeumi terület elért eredményeit veszélyezteti”, míg a Szépírók

Társasága nyílt levélben a PIM intézményi és szellemi integritása, befogadó szellemiségeinek megtartása mellett emelt szót.

¶ Berecz Mátyás, a Dobó István Vármúzeum igazgatója munkaviszonyának közös megegyezéssel való megszüntetését kérte. Berecz 1996 óta áll a múzeum alkalmazásában, megbízása az év végén járt volna le.

¶ Kulcsár Mihály, a Szent István Király Múzeum igazgatója a leendő Siklói Kutatóintézet vezetője lesz, a múzeum igazgatói posztjára új pályázatot írnak ki. (MC)

DÍJAZOTT MÚZEUMOK ÉS MUNKATÁRSAIK

¶ Múzeumpedagógiai nívódíjban részesült a győri Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum *Művek vs. Műértők – Festőinasok kalandja a Patkó Imre Gyűjteményben* című programja, a Tatabányai Múzeum Bányászati Múzeum és Ipari Skanzen *Mesterségem címere* című, óvodásoknak szóló múzeumpedagógiai foglalkozásai, valamint a szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum *Bőröndmúzeum* elnevezésű utazó programja. Elismerő oklevelet és a Magyar Vidéki Múzeumok Szövetségének különdíját kapta a vajdasági Topolya Község Múzeuma *R500. Itt állok, mást nem tehetek* című kiállítása. Kiváló Múzeumpedagógus díjat kapott Joó Emese, a Néprajzi Múzeum múzeumpedagógusa, a szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum Múzeumi Oktatási és Módszertani Központjának szakkoordinátora.

¶ A szolnoki Damjanich János Múzeum történetésének, Bagi Gábornak a munkáját Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Tudományos Díjjal ismerte el a megyei közgyűlés.

† A Pulszky Társaság – Magyar Múzeumi Egyesület Kismúzeumi Tagozata és Százhalombatta Város Önkormányzata által alapított Poroszlai Ildikó-díjat idén a kisvárdai Rétközi Múzeum kapta.

† A Magyarországi Tájházak Szövetsége XVI. Országos Szakmai Találkozóján átadták a 2018-as Év Tájháza díjat, amelyet a budaörsi Bleyer Jakab Helytörténeti Gyűjtemény nyert el.

† Jelölték a Ludwig Múzeum *A Permanens Forradalom. Mai ukrán képzőművészet* című válogatását a Global Fine Art Awards 2019 díjra. A rangos nemzetközi versenyen évente tizenhárom kategóriában osztanak ki díjakat a legjobb képzőművészeti és dizájnkiállításnak.

† Prőhle Gergely leköszönő főigazgató kapta a Petőfi Irodalmi Múzeum és tagintézményei munkatársainak szavazata alapján az idei Fáma díjat. (MC)

„MÚZEUMPÓTLÓ” KIÁLLÍTÁSOK

† Kicsinyített formában, de valamennyi korszakot átöleli az a néprajzi, régészeti kiállítás, amely a Tessedik Sámuel Múzeum felújításának ideje alatt megismerteti Szarvas és környéke több ezer éves múltját, betekintést ad a pásztorok mindennapjaiba és egy 19–20. századi konyhába is. A helyszűkét leleményességgel és az udvar adta lehetőséggel kombinálták, párhuzamos foglalkozások lehetőségét kínálva általános iskolai osztályoknak, táborozóknak.

† A magyar és nemzetközi szecesszió remekműveit bemutató kiállítással nyílt meg Ráth Györgynek, az Iparművészeti Múzeum első főigazgatójának korhűen helyreállított villája

a Városligeti fasorban. A filiáléként működő épület az IMM kiállításainak hiányát is enyhíti, annak felújításáig, bár ez az épület nem akadálymentesített. A mi szecessziónk című állandó kiállítás mintegy hatszáz műtárgyat felvonultatva mutatja be a francia, az osztrák, a brit és a magyar szecessziót. (MC)

ÚJ LÁTVÁNYTÁRAK, KIÁLLÍTÁSOK

† Háromezer, eddig raktárban őrzött tárgyat bemutató régészeti látványtár nyílt a szege-di Móra Ferenc Múzeumban, így a csaknem nyolcszázézer darabos régészeti leletgyűjtésből háromezer, eddig raktárban tárolt tárgyat láthat a közönség. A kiállított tárgyakat kronologikus sorrendben mutatják be, a legrégebbiek az őskorból származnak, de a leleteken keresztül képviselteti magát a római kor és a középkor is, egészen a 17. századig. Kiállítják például az európai hírű sziléiri rézkincset, egy mumifikálódott kezét és lábat, római kori mécseseket, de egy ezerháromezred száz éves lúdtojást is.

† Digitális tudástárral, a látogatókat kísérő Arany János hologrammal, érintőképernyős asztalokkal ellátott kávézóval, tudáslabirintussal, látványraktárral, sőt szabadulószó-bával is gazdagodott a megújult, nagykorösi Arany János Közérdekű Muzeális Gyűjtemény. A város az Arany-emlékév keretében kapott csaknem kilencszázmillió forintos kormányzati támogatásból újtotta fel a múzeumot, melyben a technikai fejlesztéseken túl két állandó és három időszakos kiállítóteret alakítottak ki.

† Országosan egyedülálló látványtár nyílt a szentesi Koszta József Múzeumban, ahol

az őskori kultúráktól kezdve Leonardo koráig mindent megismerhetnek a diákok. A teremben a gyűjteményből kiemelt tárgyakat, akár az őskori darabokat is megnézhetik és kezükbe is foghatják a gyerekek. (MC)

GYARAPODÓ KÖZGYŰJTEMÉNYEK

- ¶ Erkel-kéziratot vásárolt a gyulai Erkel Ferenc Múzeum: a zeneszerző 1849-ben írt bejegyzést Marczibányi Mária emlékkönyvébe, kiegészítve azt egy kottával.
- ¶ Lázár Ervin és Vathy Zsuzsa féltve őrzött személyi dokumentumai, családi iratai, tárgyai, fényképei, jegyzetfüzetei, levelezése, könyvtára és műveik kéziratai is a PIM gyűjteményébe kerülnek az íróházaspár gyermekeinek jóvoltából.
- ¶ A Magyar Nemzeti Bank értékmentő programja jóvoltából a Petőfi Irodalmi Múzeumba kerül Orlai Petrich Soma *Szép Ilonka* című, nyolc darabból álló biedermeier festményso-rozata.
- ¶ A Magyar Természettudományi Múzeumban elkészült az ország első komodói varánusz-preparátuma, amelyen három hónapon át dolgoztak. (MTI)

ROSSZABB AZ IPARMŰVÉSZETI ÁLLAPOTA

- ¶ A friss tartószerkezeti vizsgálatok alapján új engedélyezési terv készült az Iparművészeti Múzeum rekonstrukciójára, mivel rosszabb állapotban van az épület, mint ahogy ezt eddig sejtteni lehetett. A Lechner Ödön tervezte vasbeton szerkezetes szecessziós palota statikai problémái miatt szükségessé vált az

épület átfogó felújítása, gondot jelent a vízszedés, a süllyedés és az épület szerkezetében kialakult törés. A homlokzat életveszélyes, az épületkerámia nagyon sok helyen elvált a homlokzati faltól, a párkányzat és a díszítőelemek billegnek, a terazzoburkolat sok helyen repedt. Vizsgálják, hogy a statikai problémák miatt leemelt lanterna torony helyreállítható-e, vagy szükség lesz az újragyártására. (MTI)

LESZ PÉNZ A RÁKÓCZI-KASTÉLYRA

- ¶ Az ígéretek szerint a szlovákiai Borsiban álló reneszánsz kori – jelenleg siralmas állapotú – Rákóczi-kastély felújítása 2020-ra teljesen elkészül, múzeumnak és konferencia-központnak is otthont ad majd. A 16. század közepén épült kastélyban született 1676. március 27-én II. Rákóczi Ferenc, építészeti jelentőségét pedig fokozza, hogy a török uralom idején a megszállt magyar területeken alig maradt fenn reneszánsz épület, csak Erdélyben és a Felvidéken található belőlük. A felújítás első ütemét 805 millió forinttal támogatja a magyar kormány. (UJSZO.COM)

NINCS TERVEZŐ A FELÚJÍTÁSHOZ

- ¶ A Kovászna megyei önkormányzat nem talál tervezőt a Székely Nemzeti Múzeum Kós Károly által tervezett épülete felújításához. Hiába hirdették meg többször is a közbeszerzést a műemlék épület felújítása kivitelezési terveinek elkészítésére, egyetlen jelentkező sem akadt a munkára. A száznegyven éves intézmény százöt éve működik a műemlék épületben, ezért elengedhetlenné vált a teljes

felújítás, korszerűsítés és akadálymentesítés. A sepsiszentgyörgyi múzeum épületét év végéig teljesen kiüritik, utolsóként a kiállítótereket zárják be a látogatók előtt. A másfél éve kötött szerződés szerint a múzeum felújítási munkálatait hatvan hónap alatt kell elvégezni. A Kovászna megyei tanács 21,8 millió lejt (1,5 milliárd forint) fordíthat a munkálatokra, az összeg nagyobb részét az EU biztosítja. (MASZOL.RO)

VISSZATÉRT AZ „ELCSÁNGÁLT JUH”

¶ Ellopták a nácik, túlélte egy bombázást és egy hatalmas tűzvészt, majd megtalálta egy vasutas, és a negyvenes évek végén az Országos Széchényi Könyvtárba került az 1559-ben kiadott Székely-krónika. Ezt követően éveken át lapult a Régi Nyomtatványok Tárában egyik pánccsészékében, ahonnan a közelmúltban került elő. Ez a kötet az első épen maradt könyv, amely hetven évvel később került elő a Székely Nemzeti Múzeum elpusztultnak hitt anyagából, és most a nemzeti könyvtár segítségével – gondos restaurálás után – hazatért Erdélybe. A Krakkóban kiadott könyvritkaság az első magyar nyelvű krónika, s ez a könyv volt egykoron a Cserey-né-kódex óvó kötete, évszázadokon keresztül megőrizve az első magyar nyelvű kéziratos énekeskönyvünket, verseskötetünket. (MTI)

MEGÚJULT MÚZEUMI RÉSZLEGEK

¶ Mintegy kétszáz négyzetméter új kiállító- és közösségi térrel gyarapodott a békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeum, az új térben

lehetőség lesz különböző szakmai rendezvények, konferenciák lebonyolítására és időszakos kiállítások megrendezésre. A beruházás eredményeként összekötötték az 1914-ben átadott múzeumi műemlék épületet és az 1970-ben felépített társasház alagsorában kialakított múzeumi részt, s akadálymentesítették az intézményt. A beruházás az Európai Unió kétszázmillió forintos támogatásával valósult meg.

¶ Csaknem hatmillió forintból újult meg a Ráday Múzeum ásványkincsterme, amelyet Fuxreiter András kecskeméti származású amatőr geológusról neveztek el, akinek gyűjteménye 1999 óta védett.

¶ Civil összefogással hozták rendbe az 1830 körül épített Péter Pál Polgárházat és kertjét Szentesen. A hely a kiállításon túl már új rendezvényhelyszíneként is várja a látogatókat. (MC)

MAGYAR KIÁLLÍTÁSOK KÍNÁBAN

¶ A pekingi Szépművészeti Akadémián mutatkozott be a Szépművészeti Múzeum Toulouse-Lautrec-kollekciójából válogatott kiállítás. A *Toulouse-Lautrec világa* című, kilencven litográfiát bemutató tárlat a francia művész első átfogó kiállítása a kínai fővárosban. A pekingi Akadémián nem először találkozhatnak magyar anyaggal, három évvel ezelőtt Munkácsy Mihály művei mutatkoztak be ugyanitt. Lautrectől csaknem kétszáznegyven művet őriz a magyar intézmény – ehhez foghatóan gazdag állománnyal csak a párizsi Bibliothèque Nationale, a berlini Gerstenberg-gyűjtemény, valamint a berlini és a drezdai grafikai közgyűjtemények rendelkeznek.

¶ A Magyar Nemzeti Múzeum *Sisi és Magyarország – A magyar arisztokrácia fényűző élete a 17–19. században* című kiállítása nagy sikerrel szerepelt Kínában. A tárlat 2017 júliusában indult útra, a Sanghaj Múzeumban 695 ezer, a pekingi Palotamúzeumban (a „Tiltott Városban”) 665 ezer, a kunmingi Jünnan Tartományi Múzeumban háromszázezer, végül az agyaghadseregről ismert Hszianban 1,08 millió látogatót fogadott 2018. augusztus 20-ig. A körút befejezése óta még tíz kínai város hívta meg a nyolcszázmillió forintos biztosítási összértékű anyagot felvonultató kiállítást, így további tárgyalások folynak az újabb bemutatkozásokról. (MTI)

HAJÓK VÍZ ALATT ÉS FELETT

¶ A világ legrégebbi, teljes épségben maradt elszüllyedt hajóját találták meg Bulgária partjainál, a Fekete-tenger fenekén kétezer méteres mélységben brit és bolgár kutatók, muzeológusok. A kétezer-négyszáz éves görög kereskedelmi hajó oxigénhiányos vízben fekszik, amelyben akár évezredekig megőrződnek a szerves anyagok.

¶ Fából készült bárkát találtak a lengyelországi Czarskben, a Visztula egykori medrében. A harminc méter hosszú és hat-hét méter széles, a 15. század végén épült hajó szinte tökéletes állapotban maradt meg a folyó holtágában, a víz alatt. A tíz éve felfedezett különleges leletet most darabonként vizik konzerválni Rybnóba, a munkálatok hét-nyolc évig is eltarthatnak.

¶ A falat áttörve szállították el Napóleon hajóját a párizsi Nemzeti Tengerészeti Múzeum felújítás alatt levő épületéből egykori

anyakikötőjébe, Brestbe. A császár mindősze egyetlen alkalommal használta a hajót, 1810 nyarán azzal ment népes és rangos kísérettel Antwerpenbe, hogy megtekintse hajóhadát és a frissen létesült fegyverraktárt. A tizennyolc méter hosszú bárkát restaurálják, és várhatóan 2019 végétől állítják ki a mára kulturális központtá átalakított üzemcsarnokban, az Ateliers des Capucinsben. (MC)

MAGÁN MÚZEUM BUKARESTBEN

¶ Csaknem száz éve először alapítottak magánmúzeumot Bukarestben, és több évtizede először nyílt kiállítóhely egy kifejezetten erre a célra kialakított új épületben a fővárosban. A Kortárs Művészeti Múzeum (MARE) elsősorban az utóbbi fél évszázad román képzőművészetének bemutatására vállalkozik az ezerkétszáz négyzetméternyi korszerű kiállítási területtel rendelkező ötszintes épületben. A múzeum a sztálinista korszak rettegett ideológusa, Ana Pauker román külügyminiszter villája helyén áll, és állandó tárlatán bemutatja azt is, milyen kockázatokkal, sikerekkel és kompromisszumokkal működhettek a kommunista diktatúra idején alkotó román művészek. (MASZOL.RO)

ÚJ RÉSZLEG A V&A MÚZEUMBAN

¶ A londoni Victoria és Albert Múzeum új fotográfiai központjában a múzeum több mint nyolcszáz ezer fotóból álló gyűjteményét tekinthetik meg az érdeklődők, illetve az elmúlt százhatvan év több mint százötven

fényképezőgéppel is találkozhatnak. Az első kiállítás a fotózás történetét eleveníti fel: a válogatás a 19. században, a fotográfia feltalálásakor keletkezett képektől a napjainkban készült fényképekig terjedő anyagon mutatja be a technika fejlődését. (MTI)

A TŰZ UTÁN RIÓBAN

¶ Rio de Janeiróban megkezdődtek a tűz által elemésztett Nemzeti Múzeum újjáélesztésére irányuló erőfeszítések. Közben a romok közül régészek próbálják menteni a megmaradt darabokat, mások pedig a közösségi médiában gyűjtik a múzeumban egykor készült látogatói fényképeket, hogy azokból megteremthető legyen egy digitális archívum, a Nemzeti Múzeum ideiglenes szabadtéri kiállítást nyitott sátrakban a gyűjtemény más braziliai létesítményekben tárolt darabjaiból. Az Oktatási Minisztérium már 3,7 millió dollárt elkülönített az épület felújításához – az UNESCO becslése szerint a múzeum és gyűjteményének visszaállítása legalább egy évtized munkája lesz. Az újrakezdeményezéshez köztámogatási kampány segítségével gyűjtenek még támogatást, ám a felháborodott szakemberek arra emlékeztetnek, hogy a tűz elkerülhető lett volna, ha az épületet nem hanyagolták volna el ilyen mértékben. (THEARTNEWS-PAPER.COM)

VISSZAKERÜLT MŰKINCSEK

¶ Holland múzeumok százhatvan, nácik által elloptott műkincset azonosítottak gyűjteményeikben egy program keretében. Negyvenkét holland múzeum talált olyan műalkotást

a kollekciónak, amelyet zsidó családoktól vettek el Hitler hatalomra jutása után. Még a holland királyi gyűjteményben is azonosítottak egy ilyen festményt; az amszterdami Rijksmuseumban még nem sikerült a gyűjtemény végére jutniuk, ott tovább folytatódik a kutatás. Az intézmények visszaadják azokat a műkincseket, amelyekre a tulajdonosok lezármazottai jogot formálnak, és azt hitelesíti egy visszaszolgáltatási bizottság.

¶ Egy New York-i fellebbviteli bíróság elutasította Henri Matisse francia festő modellje örökösének keresetét arról, hogy a londoni National Gallery szolgáltatassa vissza az 1908-ban készült *Greta Moll portréja* című festményt. Az indoklás szerint a festmény állítólagos elbirtoklását egy magánszemély követte el, nem pedig egy szuverén állam, a múzeum pedig jóhiszeműen vásárolta meg a műalkotást.

¶ A stockholmi Moderna Museet (Modern Múzeum) visszaadja jogos örökösének Oscar Koschka Joseph de Montesquiou-Fézensac márkit ábrázoló festményét, amelyet a nácik koboztak el egy műgyűjtőtől, majd egy másik svéd múzeum vásárolta meg 1934-ben.

¶ Csaknem nyolcvan év után kapott vissza a családi örökségéhez tartozó, nácik által elloptott Renoir-festményt egy néhai zsidó gyűjtő unokája New Yorkban. A *Két nő egy kertben* című festményt egy aukción találták meg, a tulajdonosa önként lemondott az alkotásról.

¶ A görög hatóságok hosszas kutatása eredményeként más régiségekkel együtt megkerült Aphrodité, a szerelem és a szépség görög istennőjének kétezere éves szobra, amelyet tavaly loptak el Szantorini sziget múzeumból. (MTI)

